

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 49/2021-22

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Rastislava Kaššáka a sudcov Jany Baricovej a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľov [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], a [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], obaja [REDAKOVANÉ], zastúpených advokátskou kanceláriou JUDr. KLUČKOVÁ, advokátka s. r. o., Pluhová 29, Bratislava 3, v mene ktorej koná konateľka a advokátka JUDr. Vladimíra Gáliková Klučková, proti uzneseniu Okresného súdu Banská Bystrica č. k. 16 Ek 72/2017 zo 17. januára 2019 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľov a skutkový stav veci

1. Sťažovatelia sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 15. marca 2019 domáhajú vyslovenia porušenia ich základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 11 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a čl. 1 Dodatkového protokolu k Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dodatkový protokol“), práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením všeobecného súdu uvedeným v záhlaví tohto uznesenia. Sťažovatelia navrhujú napadnuté uznesenie zrušiť a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie.

2. Ústavná sťažnosť sťažovateľov bola v súlade s čl. X bodom 5 písm. c) Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky na obdobie od 26. apríla 2019 do 31. decembra 2019 v znení dodatku č. 1 schváleného 16. októbra 2019 náhodným výberom pomocou technických a programových prostriedkov prerozdelená a 17. októbra 2019 pridelená sudcovi spravodajcovi Milošovi Maďarovi. Podľa čl. II bodu 5 Rozvrhu práce Ústavného súdu Slovenskej republiky schváleného na zasadnutí pléna ústavného súdu konanom 16. decembra 2020 na obdobie od 1. januára 2021 do 31. decembra 2021 (ďalej len „rozvrh práce“) je na konanie vo veciach patriacich do pôsobnosti senátov ústavného súdu v jednotlivých prípadoch príslušný ten senát ústavného súdu, ktorého členom

je sudca spravodajca, ktorému bola vec pridelená. V súlade s čl. II bodom 3.1 rozvrhu práce pri predkladaní pridelených vecí do senátu sudcom spravodajcom Milošom Maďarom pracuje prvý senát ústavného súdu v zložení Rastislav Kašák (predseda senátu), Jana Baricová a Miloš Maďar. Ústavnú sťažnosť sťažovateľov preto predbežne prerokoval senát v zložení uvedenom v záhlaví tohto rozhodnutia.

3. Z ústavnej sťažnosti a napadnutého uznesenia vyplýva, že okresným súdom bolo pod sp. zn. 16 Ek 72/2017 vedené exekučné konanie na základe návrhu sťažovateľov ako oprávnených na vymożenie nepeňazného plnenia proti [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], ako povinnej (ďalej len „povinná“), a to na podklade exekučného titulu – uznesenia Okresného súdu Bratislava III č. k. 43 C 58/2008 z 19. júla 2017.

4. V zmysle exekučného titulu bola neodkladným opatrením povinnej uložená povinnosť umožniť sťažovateľom, ich dcére a ďalším oprávneným osobám prechod po ľavej strane pozemku tam presne špecifikovanom, a to v presne určenom čase. Povinná v priebehu exekučného konania podala tri návrhy na zastavenie exekúcie. O jej poslednom návrhu rozhodol okresný súd uznesením č. k. 16 Ek 72/2017 z 15. augusta 2018 a to tak, že jej návrh zamietol, nárok na náhradu trov exekučného konania jej nepriznal a sťažovateľom priznal nárok na náhradu trov exekučného konania v sume 53,57 eur.

5. Napadnutým uznesením okresný súd na základe sťažnosti povinnej zmenil uznesenie č. k. 16 Ek 72/2017 z 15. augusta 2018, a to tak, že v zmysle § 61k ods. 1 písm. a) zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti (Exekučný poriadok) a o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „Exekučný poriadok“) prvým výrokom exekúciu zastavil a rozhodol, že sťažovatelia nemajú proti povinnej nárok na náhradu trov, druhým výrokom určil, že vo zvyšnej časti ostáva uznesenie okresného súdu č. k. 16 Ek 72/2017 z 15. augusta 2018 nedotknuté a tretím výrokom určil, že žiadny z účastníkov konania nemá nárok na náhradu trov právneho zastúpenia.

II.

Argumentácia sťažovateľov

6. Proti napadnutému uzneseniu podali sťažovatelia túto ústavnú sťažnosť, v ktorej argumentujú:

a) Okresný súd postupoval pri výklade inštitútu vykonateľnosti exekučného titulu príliš formalisticky, keď tak pre okresný súd, ako aj pre účastníkov exekučného konania z neho bolo celkom jednoznačné, aká konkrétna povinnosť a komu bola uložená. Okresný súd týmto formalistickým výkladom iba zdôvodnil zrejmu nespravodlivosť, a to tak, že ak povinná na základe svojho jednostranného konania dosiahla zmenu formálnej evidencie špecifikovaného pozemku v katastrálnom operáte, sama svojím vlastným rozhodnutím zrušila právoplatné a vykonateľné rozhodnutie, čím okresný súd poprel taký výklad zákonov, ktorým je hľadanie spravodlivého riešenia sporu.

b) Okresnému súdu bola skutočnosť, že žalovaná po vydaní exekučného titulu rozdelila pozemok v ňom špecifikovaný na dve parcely, známa pri rozhodovaní o všetkých troch návrhoch povinnej na zastavenie exekúcie. Napriek uvedenému, až pri rozhodovaní o treťom jej návrhu na zastavenie exekúcie okresný súd exekúciu zastavil, a to na základe argumentácie, že táto skutočnosť spôsobila zánik vykonateľnosti exekučného titulu, čím sa odklonil od svojich predchádzajúcich rozhodnutí

v tejto veci a zasiahol tak do práva sťažovateľov na legitímne očakávanie a predvídateľnosť súdnych rozhodnutí.

c) Okresný súd napadnutým uznesením „*predikoval*“, že akékoľvek rozhodnutie, ktoré by mohol všeobecný súd vydať v prospech sťažovateľov, môže byť vykonané iba v prípade, ak s ním povinná ako žalovaná bude súhlasiť.

d) Napadnuté uznesenie predstavuje „*veľmi nebezpečný precedens aj pre budúce prípady*“, keďže dáva neúspešným účastníkom konania návod, akým spôsobom zmariť výkon akéhokoľvek exekučného titulu, vo výroku ktorého je uložená povinnosť vo vzťahu ku akejkol'vek nimi vlastnenej nehnuteľnosti, ku ktorej sa exekučný titul viaže, a to s dôrazom, že okresný súd je jediným príslušným súdom na vedenie všetkých exekučných konaní.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

7. Podstatou ústavnej sťažnosti sťažovateľov je porušenie práva vlastníť majetok (čl. 20 ods. 1 ústavy, čl. 11 ods. 1 listiny a čl. 1 dodatkového protokolu) a práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny a čl. 6 ods. 1 dohovoru) napadnutým uznesením o zastavení exekúcie.

III.1. K namietanému porušeniu práva na spravodlivý proces:

8. Podľa sťažovateľov okresný súd postupoval pri výklade inštitútu vykonateľnosti exekučného titulu príliš formalisticky. Ústavný súd teda skúmal, či okresný súd tvrdeným formalistickým výkladom zasiahol do označených práv sťažovateľov.

9. Ústavný súd po oboznámení sa s napadnutým uznesením konštatuje, že okresný súd sa s otázkou materiálnej [(ne)vykonateľnosti] exekučného titulu v tomto konkrétnom prípade vysporiadal adekvátnym spôsobom. Ústavný súd si uvedomuje, že sťažovatelia vnímajú svoju situáciu nespravodlivo, keď už od roku 2008 sa v spore vedenom Okresným súdom Bratislava III pod sp. zn. 43 C 58/2008 domáhajú proti povinnej zriadenia vecného bremena spočívajúceho v práve prechodu cez pozemok/pozemky vo vlastníctve povinnej, a to vzhľadom na skutočnosť, že nemajú prístup k stavbe v ich vlastníctve. O to viac ako nespravodlivé pociťujú, že okresný súd zastavil exekúciu podľa ich názoru len na základe jednostranného úkonu povinnej, ktorá pozemok v jej vlastníctve (teraz vo vlastníctve jej vnuka, pozn.) rozdelila, čím dosiahla zmenu vo formálnej evidencii katastrálneho operátu, a to napriek skutočnosti, že účastníkom konania a aj okresnému súdu bolo zrejmé, aké povinnosti a komu presne boli exekučným titulom uložené.

10. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že materiálne predpoklady vykonateľnosti vyjadrujú obsahovú určitosť exekučného titulu, a to tak, aby práva, ale predovšetkým vynucované povinnosti boli vo vykonávanom exekučnom titule určené presným a nepochybným spôsobom. Z exekučného titulu musí byť zrejmé, čo má byť exekúciou vynútené. Z hľadiska materiálnej vykonateľnosti preto musí každý titul obsahovať presnú individualizáciu oprávneného a povinného, presné vymedzenie práva a jemu zodpovedajúcej povinnosti na plnenie a presne stanovenú lehotu na plnenie. Práve tieto náležitosti robia exekučný titul vykonateľným.

11. V tejto súvislosti okresný súd poukázal na skutočnosť, že z výroku exekučného titulu je zrejmé, že povinná má umožniť tam uvedeným osobám prechod po „ľavej strane“ tam špecifikovaného pozemku, a to v presne vymedzenom čase. Z tohto výroku však podľa názoru okresného súdu skutočne nie je jednoznačné, ktorá je ľavá strana predmetného pozemku (a to bez ohľadu na skutočnosť, že okresný súd považoval námietky povinnej o tom, že ona sama nevie, ktorá je ľavá strana, za účelové s cieľom vyhnúť sa uloženej povinnosti, pozn.). Na účel vymedzenia rozsahu prístupu sťažovateľov a ďalších oprávnených osôb na tento pozemok bol vypracovaný geometrický plán, ktorý je stále súčasťou spisu Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 43 C 58/2008, o ktorom má vedomosť aj povinná. Podstatnou skutočnosťou, v dôsledku ktorej sa exekučný titul stal materiálne nevykonateľný, je tá, že okresný súd už z tohto geometrického plánu pri vedení exekúcie nemohol vychádzať, a to vzhľadom na výraznú zmenu v skutkových okolnostiach daného prípadu. Aj keď bola exekúcia začatá dôvodne, rozčlenením pozemku na dve samostatné parcely nastala situácia, keď pozemok špecifikovaný v exekučnom titule už neexistuje.

12. Ústavný súd konštatuje, že záver okresného súdu o tom, že v priebehu exekúcie nastali skutočnosti, v dôsledku ktorých sa stal exekučný titul nevykonateľný, nemožno považovať za formalistický. Tak ako to uviedol okresný súd v napadnutom uznesení, súd je v exekučnom konaní povinný vychádzať predovšetkým z výroku rozhodnutia, ktoré je exekučným titulom, prípadne v spojení s jeho odôvodnením, ktoré tvorí jeden celok, avšak, ak tento nie je jasný a určitý, nemôže sa domnievať a teoreticky určovať, resp. dopĺňať výrok uloženej povinnosti.

13. Ústavný súd zdôrazňuje, že aj keď sa sťažovateľom javí ich situácia ako nespravodlivá a v ústavnej sťažnosti výslovne namietajú, že okresný súd svojím výkladom iba zdôvodnil zrejmu nespravodlivosť, podstatné je to, že povinnej nebolo exekučným titulom nariadené zdržať sa nakladania s pozemkom, cez ktorý mala sťažovateľom umožniť prechod. Vzhľadom na uvedené povinná bola oprávnená jednostranným úkonom rozdeliť pozemok v jej vlastníctve, aj keď konanie povinnej sa aj ústavnému súdu javí ako zjavne účelové. Nič to však nemení na ústavne akceptovateľnom závere vyjadrenom v napadnutom uznesení o tom, že táto skutočnosť v tomto konkrétnom prípade spôsobila materiálnu nevykonateľnosť exekučného titulu. Vzhľadom na uvedené je bez ústavnoprávnej relevancie aj námietka sťažovateľov o tom, že napadnuté uznesenie je „*veľmi nebezpečným precedensom aj pre budúce prípady*“, keďže závery okresného súdu, v kontexte konkrétnych okolností prípadu, nemožno považovať za neodôvodnené či ústavne nekonformné.

14. K námietke sťažovateľov, že okresný súd svojimi závermi „*predikoval*“, že akékoľvek rozhodnutie, ktoré by mohol všeobecný súd vydať v prospech sťažovateľov, môže byť vykonané iba v prípade, ak s ním povinná ako žalovaná bude súhlasiť, ústavný súd uvádza, že takto nimi formulovaná námietka je vedená výlučne v hypotetickej rovine, čo vylučuje jej ústavnoprávny prieskum. Úlohou ústavného súdu nie je ochrana práv sťažovateľov posúdením budúcich možných situácií, ktoré by teoreticky mohli nastať, ale len posúdenie možného porušenia ich práv vo väzbe na konkrétne skutkové a právne závery všeobecných súdov, na ktoré sa viaže konkrétna ústavnoprávne relevantná argumentácia.

15. K argumentácii sťažovateľov o tom, že v ich prípade došlo k porušeniu princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, ústavný súd poukazuje na tú časť napadnutého uznesenia (body 14 až 17, pozn.), v ktorom okresný súd uviedol, že pokiaľ je exekučný titul materiálne

nevykonateľný, je súd povinný v ktoromkoľvek štádiu exekučného konania exekúciu zastaviť, a to aj bez návrhu na zastavenie exekúcie podaného zo strany ktoréhokoľvek účastníka konania. Vzhľadom na uvedené okresný súd dospel k záveru o nesprávnom názore vyššieho súdneho úradníka, ktorý rozhodol, že z dôvodu uplatnenia tejto námietky v rozpore so zásadou koncentrácie sa ňou nebolo potrebné zaoberať. Okresný súd taktiež poukázal na skutočnosť, že v predchádzajúcich rozhodnutiach (o prvých dvoch návrhoch povinnej na zastavenie exekúcie, pozn.) sa podrobne nezaoberal otázkou materiálnej nevykonateľnosti exekučného titulu vo vzťahu k povinnosti umožniť prechod po „ľavej strane“ pozemku, a preto neobstojí argumentácia vyššieho súdneho úradníka ani sťažovateľov o tom, že okresný súd sa rovnakou námietkou v predchádzajúcich rozhodnutiach už zaoberal. Ústavný súd preto uvádza, že v prípade sťažovateľov nevezhliadol porušenie princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdnych rozhodnutí, keď, ako vyplýva z napadnutého uznesenia, okresný súd sa adekvátnym spôsobom vysporiadal s tým, prečo sa otázkou materiálnej nevykonateľnosti exekučného titulu bolo potrebné zaoberať, a to napriek tomu, že rozhodoval v poradí už o treťom návrhu povinnej na zastavenie exekúcie.

16. Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že okresný súd dal v rámci svojho odôvodnenia jasnú, zrozumiteľnú, logickú a vyčerpávajúcu odpoveď na všetky podstatné skutkové a právne otázky spojené s predmetom súdnej ochrany, pričom ústavný súd takú interpretáciu a aplikáciu relevantných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov (exekučného poriadku, pozn.), ktorá by bola v rozpore s ich účelom a zmyslom, nezistil.

III.2. K namietanému porušeniu práva vlastníť majetok:

17. K namietanému porušeniu tohto práva je potrebné uviesť, že sťažovatelia namietajú porušenie tohto ich práva v spojení alebo v nadväznosti na namietané porušenie práva na spravodlivý proces. Keďže ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade nedošlo k porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 36 ods. 1 listiny ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, je zjavné, že nemohlo dôjsť ani k porušeniu tohto označeného práva.

18. Ústavný súd preto dospel k záveru, že medzi napadnutým uznesením a obsahom napadnutých práv neexistuje taká príčinná súvislosť, na základe ktorej by po prípadnom prijatí ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie mohol reálne dospieť k záveru o ich porušení. Na základe uvedeného ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. februára 2021

Rastislav Kaššák
predseda senátu